

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Сучасна історія країн Центрально-Східної Європи

підготовки бакалавра
галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 032 Історія та археологія
освітньо-професійна програма Історія, європеїстика, археологія

Силабус нормативного освітнього компонента «Сучасна історія країн Центрально-Східної Європи» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 Історія та археологія, за освітньо-професійною програмою Історія, європеїстика, археологія (2020).

Розробник: Шваб Лариса Петрівна, доцентка кафедри всесвітньої історії, кандидатка історичних наук.

Погоджено :

Гарант освітньої-професійної програми

Сергій Панишко

Силабус нормативного освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії (протокол № 4 від 17 вересня 2020 року).

Завідувачка кафедри

Людмила Стрільчук

I. Опис нормативного освітнього компонента

1. Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форми навчання	Галузь знань: <i>03 Гуманітарні науки</i> Спеціальність: <i>032 Історія та археологія</i>	Нормативний освітній компонент циклу професійної підготовки
Загальний обсяг годин/ кредитів: <i>1120 / 4</i>	Освітня програма: <i>Історія, європеїстика, археологія</i>	Рік навчання – <i>4</i>
ІНДЗ: <i>немає</i>	Ступінь вищої освіти: <i>бакалавр</i>	Семестр – <i>7</i>
		Лекції – <i>30 годин</i>
		Семінари – <i>24 годин</i>
		Самостійна робота – <i>58 годин</i>
		Консультації – <i>8 годин</i>
		Форма контролю – <i>екзамен</i>
Мова навчання		<i>Українська</i>

II. Інформація про викладача

Шваб Лариса Петрівна

Кандидатка історичних наук

Доцентка кафедри всесвітньої історії

Контактна інформація : lesyashvab@gmail.com

Посилання на розклад : <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис нормативного освітнього компонента

1. Анотація

Нормативний освітній компонент зорієнтований на вивчення історії країн Центрально-Східного регіону в ХХ – на початку ХХІ століття у всій її різноманітності – політичній, економічній, соціальній та культурній. В географічному відношенні ці землі лежать між ріками Лаба (Ельба) на заході, Дніпро на сході, Балтійським морем на півночі й Середземним морем на півдні, у трьох географічних зонах: північній (прибалтійській), Альпо-Карпатській та Балканській. На сучасній політичній мапі Європи – це Естонія, Латвія, Литва, Білорусь, Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова, Болгарія, Сербія, Словенія, Хорватія, Чорногорія, Боснія і Герцеговина, Північна Македонія, Косово, Албанія, Греція, Туреччина (а також Україна). На початку ХХ століття регіон став ареною виникнення вісімдесяти відсотків нині відомих суверенних європейських держав, які прагнули подолати цивілізаційне відставання від країн Заходу. Однак відродження Російської імперії у формі тоталітарної держави – СРСР та її спроби політичної експансії в Європу залишили Центрально-Східну Європу проміжною смугою між західною і східною цивілізаціями. Частина регіону була втягнута в комуністичний експеримент, інша – зазнала жорстокого тиску з боку нацистської Німеччини та її сателітів. Розпад СРСР, вдруге після падіння Російської імперії на початку ХХ століття, призвів до утворення нових суверенних європейських держав. Але травматичний досвід і стереотипи, спори між країнами, міжнародні конфлікти, особливо на Балканах, гальмували й продовжують гальмувати бажану й очікувану народами модернізацію країн регіону.

В основу вивчення освітнього компонента покладено регіонально-інформаційний підхід, який передбачає поєднання найважливішої інформації про народи і країни цієї центрально-східної частини Європи міжвоєнної та воєнної доби (1939 – 1945); 1945 – 1989

(1991) – років під залізною завісою СРСР; 1989 – 2000-х років – транзиту країн Центрально-Східної Європи на Захід.

2. Пререквізити

Засвоєнню нормативного освітнього компоненту «Сучасна історія країн Центрально-Східної Європи» передують ОК «Історія країн Центрально-Східної Європи середніх віків та нового часу». Даний освітній компонент тісно пов'язаний міждисциплінарними зв'язками з нормативними ОК «Сучасна історія країн Західної Європи та Північної Америки», «Новітня історія України», «Історія світової культури».

3. Постреквізити

Нормативний освітній компонент «Сучасна історія країн Центрально-Східної Європи» водночас із ОК «Сучасна історія країн Західної Європи та Північної Америки», «Новітня історія України», «Нова і новітня історія країн Азії, Африки та Південної Америки» завершує цикл теоретичної підготовки здобувачів ОПП «Історія, європеїстика, археологія»; логічно довершує розуміння глобального історичного процесу в сукупності причинно-наслідкових зв'язків, його тягlosti та взаємопов'язаності регіональних історичних процесів; формує розуміння і навички міждисциплінарних наукових досліджень.

Набутий рівень науково-теоретичних знань дозволяє здобувачам ОПП самостійно впроваджувати освітню та науково-дослідну роботу у межах предметного поля даної навчальної дисципліни, підготувати бакалаврську кваліфікаційну роботу і продовжити дослідження даної тематики на освітньому рівні магістр.

4. Мета і завдання

4.1. Метою нормативного освітнього компонента є формування у здобувачів освіти розуміння ролі країн Центрально-Східної Європи в політичному, соціальному, економічному, безпековому та культурному поступі Європи.

4.2. Завдання нормативного освітнього компонента: засвоїти особливості державотворчих процесів у країнах Центрально-Східній Європи, зумовлених геополітичними змінами після завершення Першої та Другої світових воєн; аналізувати суспільно-політичні, соціально-економічні та культурні перетворення в умовах різних політичних та ідеологічних систем; вивчити роль країн Центрально-Східної Європи в утвердженні та поширенні демократичних інституцій та цінностей на країни пострадянського простору; розуміти специфіку переходу від тоталітаризму до демократії пострадянських країн Балтії та Східної Європи; узагальнити внесок країн Центрально-Східної Європи у політичний, соціальний, економічний, безпековий та культурний поступ Європи.

5. Результати вивчення, компетентності

5.1. Програмні результати навчання

У результаті вивчення нормативного освітнього компонента здобувачі повинні набути теоретичні знання та практичні уміння і навички, які є необхідними для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю та подальшого навчання і набути такі результати навчання:

Програмні результати навчання	ПРН 1. Знати хід історичного процесу, основні тенденції розвитку людської цивілізації, та виокремлювати у них актуальні проблеми
	ПРН 3. Оцінити роль Європи у розвитку людської цивілізації

(ПРН)	ПРН 4. Знати основні принципи і методи наукового історичного пізнання
	ПРН 5. Володіти специфічними науковими поняттями та категоріями історії та археології
	ПРН 6. Уміти працювати з писемними, археологічними, усними та іншими типами історичних джерел
	ПРН 7. Розуміти причинно-наслідкові зв'язки історичних подій та явищ
	ПРН 8. Знати вітчизняну і зарубіжну історіографію з різних історичних проблем, відмінності у підходах до оцінки різних історичних подій
	ПРН 9. Брати участь у здійсненні наукових досліджень та використовувати їх результати у науковій та практичній сферах
	ПРН 10. На основі здобутих знань здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного досвіду та прогнозувати подальший розвиток подій
	ПРН 11. Популяризувати історію та археологію, а також здійснювати педагогічну діяльність у цих сферах
	ПРН 12. Організувати діяльність щодо охорони та використання об'єктів історико-культурної спадщини
	ПРН 13. Вести наукову бесіду та дискусію рідною та із застосуванням знань іноземної мови на належному науковому рівні, презентувати результати наукових досліджень в усній та письмовій формі
	ПРН 14. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій
	ПРН 16. Усвідомлювати та нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження

5.2. Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати професійні й практичні проблеми в галузі історії та археології та у процесі навчання, аналізувати історичні явища та події із застосуванням теорій та методів історичної науки та археології
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу
	ЗК 2. Здатність виокремлювати актуальні наукові проблеми, ініціювати та проводити наукові дослідження, здійснювати пошук та критичне аналізування інформації
	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою, як усно, так і письмово
	ЗК 4. Здатність використовувати знання іноземної мови у професійній діяльності
	ЗК 5. Здатність до толерантного ведення дискусії, врахування іншої думки
	ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним, усвідомлювати

	соціально-моральну відповідальність за одержані наукові результати
Фахові (спеціальні) компетентності (ФК)	ФК 1. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків між подіями та історичними процесами у минулому та сьогодні, володіння методами історичного дослідження
	ФК 4. Усвідомлення процесу європейської інтеграції, його причин, ходу та перспектив
	ФК 5. Розуміння причин відмінностей у історіописанні різних періодів та напрямків
	ФК 6. Розуміння соціальної ролі історика, його відповідальності за об'єктивність виконаних досліджень, зроблених висновків та можливість їх тенденційного використання
	ФК 7. Здатність використання різних інформаційних джерел та пошукових інструментів, зокрема, електронних ресурсів
	ФК 8. Здатність виявляти і належним чином опрацьовувати писемні, археологічні, картографічні, зображувальні, усні, та інші джерела, володіти інструментарієм спеціальних історичних дисциплін
	ФК 9. Здатність проводити роботу з виявлення, дослідження, охорони та використання об'єктів історико-культурної спадщини
	ФК 11. Здатність застосувати знання принципів археографічної, архівної та музейної роботи, правил збереження та експонування музейних предметів

6. Структура нормативного освітнього компонента

Назва змістових модулів і тем		Разом	Лекції	Сем-ри	Сам-на роб.	Кон-ції	Форма контр./ бали
Змістовий модуль 1. Центрально-Східна Європа міжвоєнтя та воєнної доби (1918 – 1945): здобуття та втрата державності							
Тема 1	Центрально-Східна Європа між Німеччиною й СРСР: територіальне впорядкування й політика між двома світовими війнами. Народження Центрально-Східної Європи	8	2	-	5	1	Опитування/ 12 балів
Тема 2	Утворення СРСР	8	2	2	3,5	0,5	Опитування/ 12 балів
Тема 3	Дилеми здобуття та втрати державності: країни Балтії та Білорусь між двома світовими війнами	8	2	2	3,5	0,5	Опитування/ 12 балів
Тема 4	Змагання за суб'єктність в історії: Польща, Чехословаччина й Угорщина міжвоєнної доби	8	2	2	3,5	0,5	Опитування/ 12 балів
Тема 5	Королівство Югославія: 1918/1929 – 1941 роки	8	2	2	3,5	0,5	Опитування/ 12 балів
Тема 6	Балканські держави між двома світовими війнами: Румунське королівство, Болгарське царство, Албанія, Греція	8	2	2	3,5	0,5	Опитування/ 12 балів
Тема 7	Країни Центрально-Східної Європи в Другій світовій війні	8	2	2	3,5	0,5	Опитування/ 12 балів
Разом за змістовим модулем 1		56	14	12	26	4	Поточний контроль / 12 Підсумковий контроль / 20
Змістовий модуль 2. Центрально-Східна Європа 1945 – 1989 років під залізною завісою СРСР							
Тема 8	Післявоєнне мирне врегулювання у Центрально-Східній Європі. Народження Східної Європи	8,5	2	-	6	0,5	Опитування/ 12 балів
Тема 9	«Приборкання Східної Європи» ¹ : становлення гегемонії СРСР над Центрально-Східною Європою в 1945 – 1948 роках	7	2	2	2,5	0,5	Опитування/ 12 балів
Тема 10	«Пік сталінізму»: сталінізація та тітоїзація Центрально-Східної	8	2	2	3,5	0,5	Опитування/ 12 балів

¹ Еплблом Е. Залізна завіса: приборкання Східної Європи. 1944 – 1956. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 622 с.

	Європи: 1948 – 1953 роки						
Тема 11	Опір народних демократій: політичні та соціокультурні процеси в країнах Східної Європи в 1950-х – 1960-х роках	8	2	2	3,5	0,5	Опитування / 12 балів
Тема 12	Комуністична еліта у пошуках виходу із кризи соціалізму на «східноєвропейській території застою»: 1970-ті – 1980-ті роки	8	2	2	3,5	0,5	Опитування / 12 балів
Разом за змістовим модулем 2.		39,5	10	8	19	2,5	Поточний контроль / 12 Підсумковий контроль / 20
Змістовий модуль 3. Центральна-Східна Європа 1989 – 2000-х років : транзит на Захід							
Тема 13	Національні варіанти фіналу соціалістичних режимів. Розпад СРСР і відродження Центрально-Східної Європи	8	2	2	3,5	0,5	Опитування / 12 балів
Тема 14	Югославські війни та конфлікти: 1992 – 2001 роки	8,5	2	-	6	0,5	Опитування / 12 балів
Тема 15	Уроки посткомуністичного врядування: 1992 – 2000-і роки (Польща, Чехословаччина, Естонія, Угорщина, Словаччина, Болгарія, Грузія, Росія, Україна)	8	2	2	3,5	0,5	Опитування / 12 балів
Разом за змістовим модулем 3.		24,5	6	4	13	1,5	Поточний контроль / 12 Підсумковий контроль / 20
Разом за змістові модулі 1,2,3		120	30	24	58	8	Поточний контроль / 36+4 ² =40. Підсумковий контроль / 60
Види підсумкових робіт							Екзамен / 60
Модульна контрольна робота							МКР (1) / 20 МКР (2) / 20 МКР (3) / 20 / 60
ІНДЗ							-
Інше							-
Разом годин / балів		120	30 / 0	24 / 40	58 / 0	8 / 0	40+60=100

7. Самостійна робота

² За зацікавленість, активність, інноваційність, індивідуальну траєкторію у вивченні предмету.

Самостійна робота здобувачів реалізується для засвоєння тем, винесених на лекційні, семінарські й самостійні заняття. Час самостійної роботи здобувача становить 67 годин і передбачає опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури. Результати самостійної підготовки перевіряються на семінарських заняттях, під час написання модульних контрольних робіт та складання екзамену. Питання, які виникають під час самостійної роботи, студент з'ясовує під час навчальних консультацій із викладачем.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекційні та семінарські заняття. В аудиторії зберігається дружня, творча, відкрита до наполегливої праці й конструктивної критики атмосфера. Усі завдання, передбачені програмою, виконуються у встановлений термін.

Політика викладача щодо поточного оцінювання. Поточний контроль якості навчання застосовується під час проведення семінарських занять. Акцент робиться на глибину знань, на ясні, конкретні, логічно і самостійно збудовані відповіді, на знання змісту рекомендованої літератури, на уміння виділити головне з викладеного матеріалу.

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах змістового модуля. Оцінюються виступ на семінарському, чи практичному занятті.

Загальні критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач виявив всебічні систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, опрацював основну та додаткову літературу; виявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. Допускається 1 – 2 незначних неточностей;

«добре» – здобувач виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу при виконанні завдань, але припустився низки незначних помилок; опрацював основну рекомендовану літературу; показав систематичні знання із дисципліни; здатний самостійно використовувати та поповнювати знання у процесі подальшого навчання та професійної діяльності;

«задовільно» – здобувач виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився із основною рекомендованою літературою; припустив значну кількість помилок або недоліків під час відповіді на питання (чи виконання завдань), але може усунути їх самостійно;

«незадовільно» – здобувач має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; припускається принципових помилок при відповідях чи виконанні завдань.

Під час виступу або повідомлення на семінарському занятті оцінюються такі компоненти:

- презентація (графічний матеріал до виступу);
- повнота і лаконічність розкриття теми;
- якість інформації;
- самостійність та креативність;
- дотримання часового критерію доповіді (виступу).

Модульний контроль (рубіжне оцінювання)

Модульне оцінювання здійснюється в межах блоків змістових модулів, що включають відповіді на семінарських заняттях і контрольну роботу модуля (перший і другий модульний контроль). Оцінка за блок змістових модулів виставляється як середньозважена за такими результатами:

- результати поточного оцінювання виступу на семінарському занятті;
- письмове опитування за блоками змістового модуля (перший, другий, третій модульний контроль);

- результати рубіжного контролю відбиваються у журналі обліку навчальних занять.

Правила зарахування пропущених занять. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекційні та семінарські заняття. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. У разі вимушеної відсутності, здобувач зобов'язаний самостійно опрацювати тему пропущеного заняття і подати викладачеві конспект. Викладач оцінює рівень засвоєння самостійно опрацьованого матеріалу у відведений ним час (див. нижче). Отриманий бал зараховується до поточного оцінювання.

Підсумкове оцінювання. Процедура підсумкового оцінювання здійснюється згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin_Ped_redMED.pdf

Політика щодо академічної доброчесності. Викладач і здобувач у навчальному процесі на взаємно дотримуються «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки», затвердженого 30 жовтня 2020 року (див. за посиланням: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Рубіжний контроль здійснюється після завершення лекційних та семінарських занять, передбачених змістовим модулем (Змістовий модуль 1, 2, 3). Відпрацювання пропущених семінарських здійснюється до початку наступного семінарського заняття згідно розкладу. Здобувачі, чия відсутність пов'язана зі станом здоров'я і підтверджена відповідним документом, відпрацьовують пропущені заняття за домовленістю із викладачем.

Час написання модульної контрольної роботи повідомляється викладачем на початку вивчення змістового модуля (Змістовий модуль 1, 2, 3).

Складання екзамену, перескладання екзамену та складання екзамену комісії відбувається під час заліково-екзаменаційної сесії за розкладом, який оприлюднюється за місяць до її початку.

Політика щодо дотримання академічної доброчесності. Під час виконання завдань обов'язкове дотримання принципів академічної доброчесності, а саме: заборонено привласнювати результати інтелектуальної діяльності інших осіб. Отже, при оформленні рефератів, індивідуальних завдань, курсових робіт тощо, необхідно подавати покликання на джерело інформації. Жодна форма порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, плагіат, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У випадку таких дій будуть задіяні санкції відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету», ухваленому 30 жовтня 2020 року (текст Кодексу див. за посиланням: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Політика щодо визнання результатів навчання в неформальній освіті. Починаючи з другого семестру, визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси, тренінги, онлайн-освіта), які за тематикою відповідають освітньому компоненту. Інформація щодо процедури зарахування результатів неформальної освіти див. у «Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» від 29 червня 2022 року за посиланням: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_pdf

V. Підсумкове оцінювання

Підсумкове оцінювання проводиться за результатами першого та другого рубіжних контролів та у формі екзамену. Екзамен є обов'язковим для здобувачів, які отримали менше 75 балів за результатами рубіжних контролів. Здобувачі, які отримали більше 75 балів, мають право скласти екзамен із метою підвищення підсумкового балу. Екзамен відбувається

віч-на-віч із викладачем в аудиторії. Білети містять по три питання із списку «питань для контролю», з якими здобувач знайомиться на початку вивчення змістового модуля (Змістовий модуль 1 і 2).

VI. Шкала та критерії оцінювання

Оцінки			Критерії
за шкалою ECTS	за національною шкалою	за шкалою Університету	
A «Відмінно»	«Відмінно»	90 – 100 балів	Здобувач виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
B «Дуже добре»	«Добре»	82 – 89	Здобувач виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
C «Добре»		75 – 81	Здобувач виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку незначних помилок; опрацював основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичні знання з дисципліни; здатний самостійно використовувати та поповнювати знання у процесі подальшого навчання та професійної діяльності.
D «Задовільно»	«Задовільно»	66 – 74	Здобувач виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.
E «Достатньо»		60 – 65	Здобувач виявив мінімальні знання основного навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значні помилки у відповідях на запитання

			співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
Ф «Незад овільно»	«Незад овільно»	1 – 59	Здобувач не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

VI. Питання для підсумкового контролю

Змістовий модуль 1. Центрально-Східна Європа міжвоєнної та воєнної доби (1939 – 1945): здобуття та втрата державності

1. Післявоєнний устрій Європи: проблема кордонів і Версальська система мирних договорів
2. Поразка українських визвольних змагань та її наслідки
3. Основні тенденції розвитку держав Центрально-Східної Європи
4. Виникнення незалежних держав Балтії
5. Білорусь у складі СРСР
6. Формування устрою та кордонів міжвоєнної Польщі
7. Парламентська демократія та режим санації в Польщі 1918 – 1935 роки
8. Польща в міжнародних відносинах між двома світовими війнами
9. Становлення Чехословацької держави: політична система та національна політика
10. Зовнішня політика Чехословаччини. Мюнхенська угода та її наслідки
11. Угорщина між двома світовими війнами
12. Румунія між двома світовими війнами
13. Повоєнна криза в Болгарії та правління Болгарського Землеробського Народного Союзу (1919 – 1923)
14. Державні перевороти в Болгарії та причини їх здійснення
15. Зовнішня політика Болгарії між двома світовими війнами
16. Формування території та державно-політичного устрою в Югославії
17. Криза югославського парламентаризму
18. Державний переворот в Югославії 1929 року та його наслідки
19. Греція між двома світовими війнами
20. Розвиток Албанії між двома світовими війнами
21. Албано-італійські відносини
22. Новий поділ Європи напередодні Другої світової війни
23. Окупація і поділ польських земель
24. Польський Рух Опору
25. Включення країн Балтії до СРСР
26. Протекторат Богемії та Моравії
27. Словацька Республіка в роки війни
28. Окупація і Рух Опору в Югославії
29. Утворення та розвиток Незалежної Держави Хорватії
30. Албанія в роки Другої світової війни
31. Держави-сателіти Угорщина, Румунія, Болгарія в роки Другої світової війни

Змістовий модуль 2. Центрально-Східна Європа 1945 – 1989 років під залізною завісою СРСР

32. Повоєнне мирне врегулювання в Європі

33. Режими «народної демократії»
34. Радянсько-югославський конфлікт 1948 – 1949 років
35. «Сталінізація» країн Східної Європи
36. Криза сталінської моделі соціалізму 1956 – 1968 років
37. Ерозія тоталітарних режимів
38. Республіки Балтії та Білорусь у складі СРСР
39. Польща в період правління комуністів
40. Формування опозиції та суспільно-політична криза в Польщі 1980 – 1981 років
41. Чехословацька Соціалістична Республіка між тоталітаризмом і демократією
42. Комуністичний режим в Угорщині
43. Румунія в період правління комуністів
44. Болгарська Народна Республіка в період комуністичного урядування
45. Специфіка югославської моделі соціалізму
46. Народна Республіка Албанія: від проголошення до політико-економічних перетворень кінця 1980-х років
47. Греція після Другої світової війни

Змістовий модуль 3. Центральньо-Східна Європа 1989 – 2000-х років : транзит на Захід

48. Демократичні революції і становлення незалежних держав. Міжнародні відносини в Європі наприкінці ХХ сторіччя
49. Проблеми взаємин і сусідства на політичній карті ЦСЄ
50. Демократичний вибір народів регіону та його альтернативи
51. Рівень економічного розвитку і соціальна структура населення. Проблеми інтеграції
52. Країни ЦСЄ в міжнародних стосунках
53. Держави Балтії на сучасному етапі
54. Республіка Білорусь на зламі ХХ і ХХІ сторіччя
55. Республіка Польща в роки будівництва демократії
56. Чеська Республіка на шляху демократичних реформ
57. Словацька Республіка на шляху до демократії
58. Демократичні реформи в Угорській Республіці
59. Румунія на сучасному етапі розвитку
60. Молдова на сучасному етапі розвитку
61. Республіка Словенія як самостійна держава
62. Становлення і розвиток Хорватської Республіки
63. Нова геополітична реальність: членство країн Центральньо-Східної Європи в НАТО та ЄС.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Посібники

1. Історія Центральньо-Східної Європи / Л. Зашкільняк (ред.). Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. 660 с.
2. Орлова Н. Історія нових незалежних держав. Київ : Знання, 2010. 487 с.

Дослідження, інтернет-джерела

3. Аслунд А. Дянков С. Велике переродження: уроки перемоги капіталізму над комунізмом. Львів : Видавництво Старого лева, 2015. 437 с.
4. Бівор Е. Друга світова війна. Київ : КМ Books, 2022. 824 с.
5. Боффа Дж. История Советского Союза: от революции до второй мировой войны. Москва : Международные отношения, 1990. Т. 1. 630 с.; Т. 2. 632 с.
6. Бумблаускас А., Ейдинтас А., Кулакаускас А., Томашайтис М. Історія Литви. Кожному. Київ : Балтія-Друк, 2018. 423 с.

7. Гоменюк І. Провісники другої світової. Прикордонні конфлікти в Центрально-Східній Європі: Від розпаду імперій до Гляйвіцької революції. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2017. 352 с.
8. Джадт Т. Після війни. Історія Європи після 1945 року. Київ : Наш формат, 2020. 928 с.
9. Applebaum A. Iron Curtain : The Crushing of Eastern Europe 1944 – 1956. Knopf Doubleday Publishing Group, 2013. 613 p.
також : Епплбом Е. Залізна завіса. Приборкання Східної Європи. 1944 – 1956. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2017. 623 с.
10. Новак А. Як постала «імперія зла»? Досвід Центрально-Східної Європи. Київ: Дух і Літера, 2021. 352 с.
11. Плохій С. Остання імперія. Занепад і крах Радянського Союзу / пер. з англ. А. Саган, Я. Лебеденко. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2019. 512 с.
12. Почепцев Г. СРСР. Країна створена пропагандою. Харків : Преміум, 2019. 464 с.
13. Rothschild J., Wingfield N. Return to Diversity. A Political History of East Central Europe Since World War II. Oxford University Press, 2007. 288 p.
також : Ротшильд Дж., Уїнгфілд Н. Повернення до різноманітності : Політична історія Східно-Центральної Європи після Другої світової війни / пер. із англ. В. Лапицького, С. Рябчук. Київ : Мегатайп, 2004. 384 с. (URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Rotshyld_Dzhozef/Povernennia_do_riznomanitnosti_Politychna_istoriia_Skhidno-Tsentralnoi_Yevropy_pislia_Druhoi_svitovo/)
14. Rothschild J. East Central Europe between the Two World Wars. Washington: University of Washington Press, 1974. 438 p. ;
також : Ротшильд Дж. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами / пер. з англ. В. Канаш. Київ : Генеза, 2001. 496 с. (URL : <http://194.106.216.224:8080/uploads/files/7380/.pdf>)
15. Снайдер Т. Шлях до несвободи. Росія. Європа. Америка. Київ: «Човен», 2020. 392 с.
16. Сулея Вл. Юзеф Пілсудський. Київ: Дух і Літера, 2018. 528 с.
17. Тисменяну Вл. Поворот у політиці. Східна Європа від Сталіна до Гавела. Київ : Мегатайп, 2003. 320 с. (У книзі : Албанія, Болгарія, Чехословаччина, Східна Німеччина, Угорщина, Польща, Румунія, Югославія).
18. Фрішке А. Пристосування і опір : Дослідження з історії Польщі. 1945 – 1980. Київ : Дух і Літера, 2017. 456 с.
19. Furet F. The Passing of an illusion : The Idea of Communism in the Twentieth Century, Chicago : University of Chicago Press, 2000. 600 p.
також : Фюре Фр. Минуле однієї ілюзії. Комуністична ідея у ХХ столітті. Київ : Дух і Літера, 2015. 814 с.
20. Шваб Л., Ткачик О. Державно-політичний розвиток Сербії в 1992 – 2006 роках. Луцьк : Волинські Старожитності, 2013. 255 с.